

ȘOMAJUL ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Tatiana BACOTA, Marcela BOTNARU

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: În lucrarea dată se va examina șomajul în Republica Moldova și caracteristicile esențiale ale acestuia. La fel vor fi prezentate noțiunile de populație activă din punct de vedere economic, populația ocupată, rata de activitate a populației și salariat, formele de șomaj înregistrate în Republica Moldova și cauzele acestuia, rata de șomaj pe grupe sexe și vârstă. Vor fi prezentate informații despre timpul în care își găsește de lucru un moldovean și rata șomajului în țările europene.

Cuvinte cheie: șomaj, rata de ocupare a populației, salariat, populație activă, populație ocupată, angajat, angajator, șomaj ciclic.

Ce este șomajul

Conform legii Republicii Moldova "Privind utilizarea forței de muncă", sunt considerați șomeri toți cei care caută un loc de muncă, care au vârsta de muncă, care au înregistrate cereri de angajare la oficiile forței de muncă și care nu au fost satisfăcute din lipsa de locuri de muncă.

Șomeri - conform recomandărilor Biroului Internațional al Muncii sunt persoanele de 15 ani și peste, care în cursul perioadei de referință îndeplinesc simultan următoarele condiții:

- nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri;
- sunt în căutarea unui loc de muncă, utilizând în ultimele 4 săptămâni diverse metode pentru a- l găsi: înscrierea la oficiile forței de muncă sau la agenții particulare de plasare, demersuri pentru a începe o activitate pe cont propriu, publicarea de anunțuri și răspunsuri la anunțuri, apel la prieteni, rude, colegi, sindicate etc.;
- sunt disponibile să înceapă lucrul în următoarele 15 zile, dacă s- ar găsi imediat un loc de muncă. În această categorie de populație sunt incluse, de asemenea:
 - persoanele fără loc de muncă, disponibile să lucreze, care așteaptă să fie rechemate la lucru sau care au găsit un loc de muncă și urmează să înceapă lucrul la o dată ulterioară perioadei de referință;
 - persoanele care în mod obișnuit fac parte din populația inactivă (elevi, studenți, pensionari), dar care au declarat că sunt în căutarea unui loc de muncă și sunt disponibile să înceapă lucrul.

Noțiuni generale

1. Populația activă din punct de vedere economic cuprinde toate persoanele care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii în timpul perioadei de referință, incluzând populația ocupată și șomerii.

2. Populația ocupată cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste, care au desfășurat o activitate economică sau socială producătoare de bunuri sau servicii de cel puțin o oră în perioada de referință (o săptămână), în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii, plată în natură sau alte beneficii

3. Rata de activitate a populației – proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală de aceeași categorie de vârstă.

4. Salariat este considerată persoana care- și exercită activitatea în baza unui contract de muncă într- o unitate economică sau socială – indiferent de forma ei de proprietate – sau la persoane particulare, în schimbul unei remunerații sub formă de salariu, în bani sau în natură, sub formă de comision etc. Prin convenție cu acest statut au fost înregistrați și militarii în termen.

În dependență de cauzele care îl creează, deosebim următoarele forme de șomaj:

- a) **șomaj ciclic** sau conjunctural, care apare în perioadele de criză economică sau datorită altor crize specifice unei conjuncturi;
- b) **șomajul structural**, datorat schimbărilor care au loc în cadrul structurilor (de ramură, teritorială, socială) economiei, mai ales sub incidența revoluției tehnico-științifice, crizei energetice etc.
- c) **șomajul tehnologic**, format pe baza schimbărilor ce au loc prin înlocuirea unor tehnologii vechi cu altele noi, prin centralizarea unor capitaluri și reorganizarea unor întreprinderi, procese însoțite de restrângerea locurilor de muncă;

d) **șomajul sezonier** cauzat de întreruperi ale activităților puternic dependente de factori naturali, cum sunt cele din agricultură, construcții, etc.;

e) **șomajul fricționai** (tranzitoriu) care corespunde perioadei necesare trecerii de la un loc de muncă la altul sau pentru căutarea primului loc de muncă.

Tabelul 1. Rata șomajului pe sex și mediul de trai în Republica Moldova, a. 2016

	Șomeri (mii. Pers.)	Eroarea limită ± (mii pers.)	Calitatea	Rata Șomajului %	Eroare limită ± (p-p)	Calitatea
Bărbați	36,0	4,4	B	5,61	0,01	B
Femei	17,6	2,8	B	2,80	0,00	B
Urban	36,2	4,5	B	6,10	0,01	B
Rural	17,4	2,9	B	2,57	0,00	B
Total	53,6	-	B	17,08	0,02	B

Sursa: Anuarul Statistic al Republicii Moldova, a. 2016

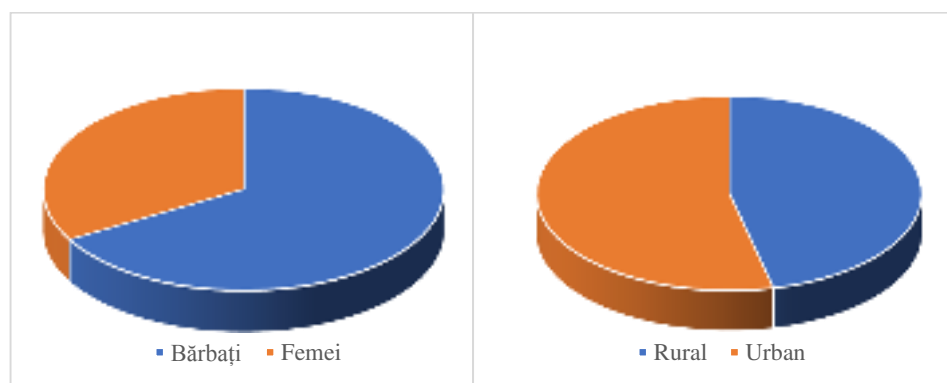


Fig. 1 Rata șomajului pe sexe

Sursa: Date prelucrate de autor

În tabelul 1 este examinată situația șomajului în Republica Moldova după sex și după mediul de trai. Astfel observăm că o rată sporită a șomajului se înregistrează în rândul bărbaților de circa 5,71%, adică de două ori mai mult decât rata șomajului în rândul femeilor. Ce ține de rata șomajului în mediile rural + urban, o rată mai sporită este înregistrată în mediul urban 6,10% ceea ce constituie de circa trei ori mai mult decât în mediul rural.

Tabelul 2 Rata șomajului pe grupe de vârstă în Republica Moldova

Grupe de vârstă	Activi (mii p)	Evadare limită± (mii p)	Calitatea	Ocupați mii p)	Evadare limită± (mii p)	Calitatea	Șomeri (mii p)	Evadare limită± (mii p)	Calitatea
15-24 ani	95,9	5,9	A	85,4	5,7	A	10,5	2,2	C
25-34 ani	330,2	10,0	A	312,0	10,0	A	18,2	3,4	B
35-49 ani	447,7	8,9	A	431,6	9,1	A	16,1	2,7	B
50-64 ani	355,4	7,6	A	346,5	7,7	A	8,9	1,8	C
64 +	41,6	3,7	A	41,6	3,7	A	0,0	0,0	F

Sursa: Anuarul Statistic al Republicii Moldova, a. 2016

Conform Tabelului 2 numărul cel mai mare a șomerilor este încadrat în limitele de vârstă 25-35 ani pe motiv că persoanele ce se încadrează în această limită sânt de regulă emigrații care preferă salariilor insuficiente din Republica Moldova salariile europene. O pondere mică o au persoanele care se află la limita de vârstei de pensionare și cele trecute de această vârstă, pe motiv că persoanele care sânt aproape de vârsta de pensionare fie că sânt proprietari de pământ, ceea ce exclude statutul de șomer, fie că mai lucrează ultimii ani în câmpul muncii.

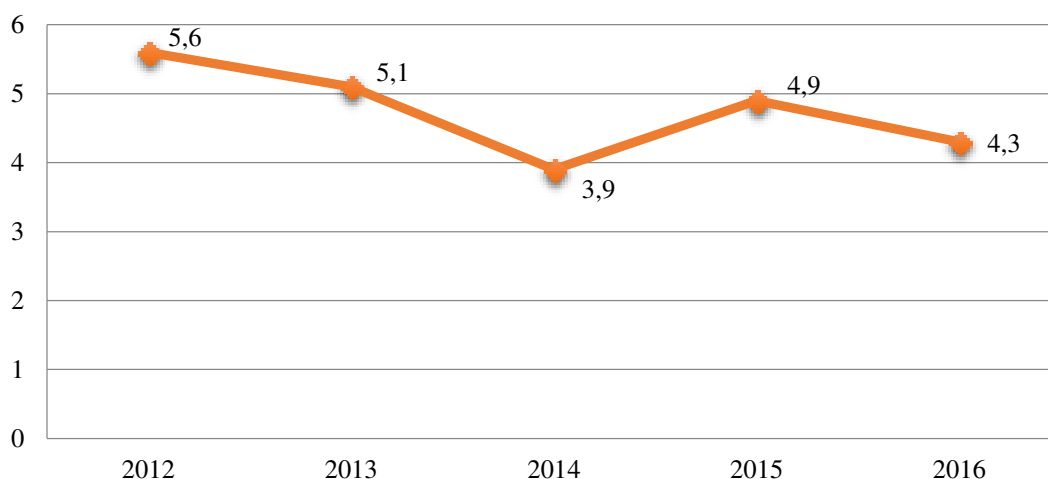


Fig. 2 Rata șomajului în Republica Moldova în perioada 2012-2016

Sursa: Date prelucrate de autor

În cât timp își găsește de lucru un șomer în Republica Moldova

Un programator își găsește de lucru în 2-3 zile în Republica Moldova, pe cînd unui arhitect, constructor, telefonist poate să-i ia și ani de zile ca să scape de statutul de șomer. Faptul că cererea nu corespunde cu oferta este cea mai mare problemă a pieței muncii din Republica Moldova. Pe plan mondial, șomerii din Singapore o duc cel mai bine, căutarea unui job la ei durează cam 8 săptămâni. Șefii vor subalterni foarte pricepuți care să lucreze mult și pe bani puțini, iar muncitorii vor puține responsabilități și salariu mare.

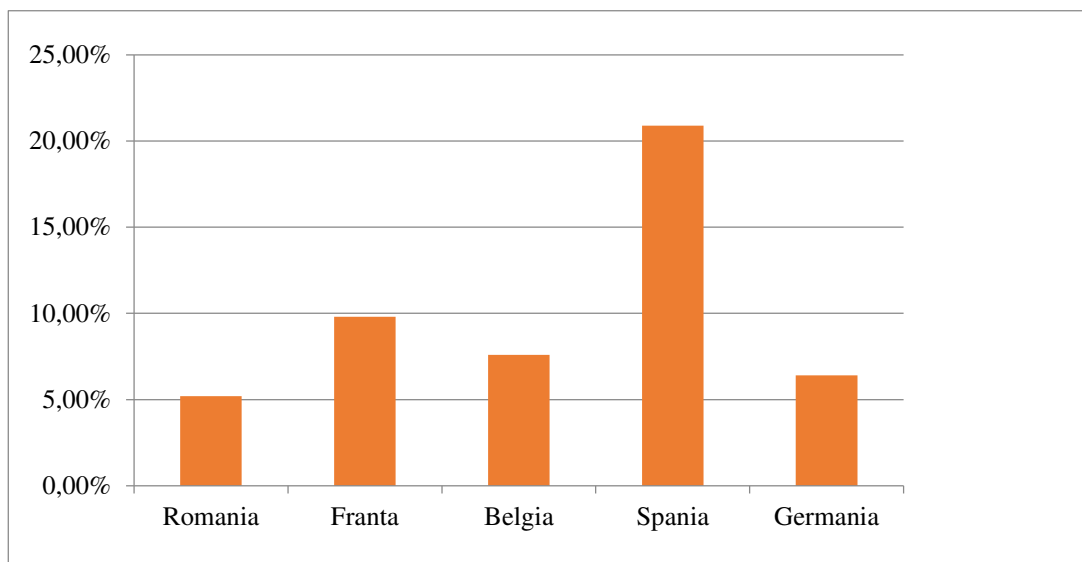


Fig. 3 Rata șomajului în țările europene pentru anul 2016

Sursa: Date prelucrate de autor

4. Concluzie

Datele oficiale arată că rata șomajului în ultimii ani în Republica Moldova este în creștere. Aceasta tendință se datorează fluctuației în masă a populației peste hotarele țării. Deși existența a 13000 de locuri vacante înregistrate anual doar în municipiu Chișinău demonstrează existența pieței muncii, șomerii refuză aceste oferte. De altă parte tendința spre standardele europene marginalizează angajatorii, care la rândul lor măresc creștele față de potențialii angajați. Din cauza salariului necompetitiv tinerii refuză să se angajeze în întreprinderile din Republica Moldova, preferând munca la negru peste hotare. O alta cauză ar fi faptul că angajatorii solicită personal cu experiență și mai puțin tineri absolvenți ai instituțiilor de învățământ.

Recomandări

1. Angajarea studenților și tinerilor ce vin la practică.
2. Asigurarea training-urilor pentru angajați.
3. Creșterea pe scara ierarhică a angajaților.
4. Asigurarea unui salariu decent pentru angajați.

Bibliografie

1. Ignat I., Pohoată I., Luțac G., Pascariu G., *Economie politică*, Editura economică, București, 2003
2. Angheliescu C. ș. a. *Economie*, Editura economică, București, 2003
3. Dobrotă N., Aceianu M.I., *Ocuparea forțelor de muncă în România*, Editura Economică, a. 2007
4. Ciornîi N., Blaj I. *Economia firmelor contemporane*, Chișinău, 2002
5. Statistica.md *Rata șomajului în Republica Moldova 2012-2016*
Disponibil: <<http://www.statistica.md>> [Accesat la 15 Noiembrie 2017].